

KULTURFABRIKKEN

Sortland

LPO ARKITEKTER

Tekst: Jan Knoop, LPO

Foto: Arkitekten og Anita Hillestad (s. 28/29)

Hovedinngang fra syd-øst

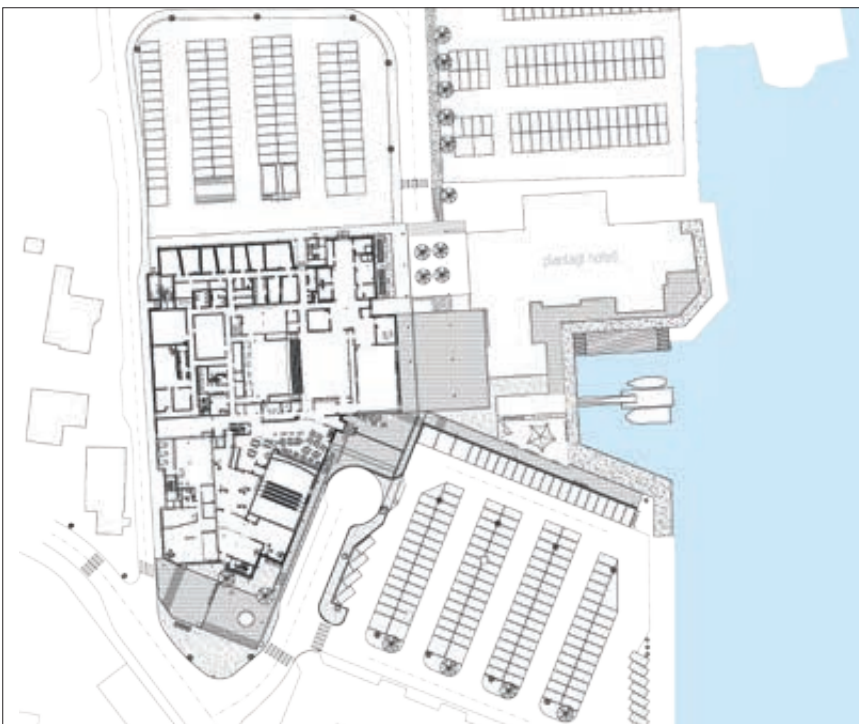
Kulturfabrikken Sortland er en samlokalisering av kommunens kulturtilbud og aktivitetslokaler. Målet er en samlende, moderne kulturarena, en arena for undervisning, kunnskap, formidling og en møteplass for alle i kommunen. Et slikt samlingspunkt er viktig for de som allerede bor på Sortland og for satsingen på tilbakestrøm av ungdom, og interessen for nye kompetansearbeidsplasser i næringslivet.

Produksjonen i Hermetikken (Vesterålen fiskeforedling, med de grønne og hvite fiskebolleboksene...) skulle flytte ut av sine gamle lokaler på en flott tomt nede på kaia i Sortland. Kommunen utlyste en tilbudsrunde for lokalisering av nytt Kulturhus og hotell, og en gruppering vant med denne fabrikktomta ved kaia.

Kulturfunksjonene skulle innpasses i det gamle industrianlegget og hotellet bygges delvis ut i vannet. Disse to prosjektene er en viktig forutsetning for hverandres drift. LPO vant en hybrid konkurranse/tilbudsrunde for Kulturhuset, som skulle bygges av kommunen. Bygging av kulturhus og hotell vil utvide Sortland sentrum mot nord, og etablere et sentralt torg ved kai-fronten. Kulturfabrikken er ferdigstilt, men når hotellet skal bygges er usikkert.

Hoveddisponeringen tok utgangspunkt i et godt gjennomarbeidet programdokument og forutsetningen om innpassing av funksjonene i deler av de gamle produksjonslokalene. Senere viste det seg at store deler av den gamle fabrikk måtte rives på grunn av skader i konstruksjonen. Enkelte deler står igjen inne i anlegget, mens nybygget fyller ut kvartalet mellom tilstøtende gater og eksisterende bygninger. Mot nord ligger Kystnæringscenteret – et næringsbygg i tre etasjer med delvis åpen etasje på bakkeplan – og mot vest Gårdsalleen 10.

også det et næringsbygg i tre etasjer. Funksjoner i Kulturfabrikken benytter også 1. etasje i Gårdsalleen og 2. etasje i Kystnæringsssenteret.

Nærheten til sjøen og kaia for Hurtigruta gir anlegget en klar eksponering mot forbipasserende og tilreisende med båt. Det blir gangforbindelse fra Hurtigrutekaia direkte inn på det nye torget hvor forbindelsen mellom Kulturfabrikken og hotellet skal bli en 'portal' mot sentrum.

Vårt mål var å få til en bygning med forankring i den historiske industrielle fiskeforedlingstradisjonen, samtidig som utforming og uttrykk skal bidra til å gi nye impulser i utførelse og materialbruk til den videre utviklingen av Sortland.

Fra åpningen – med dansere fra irske Fidget Feet

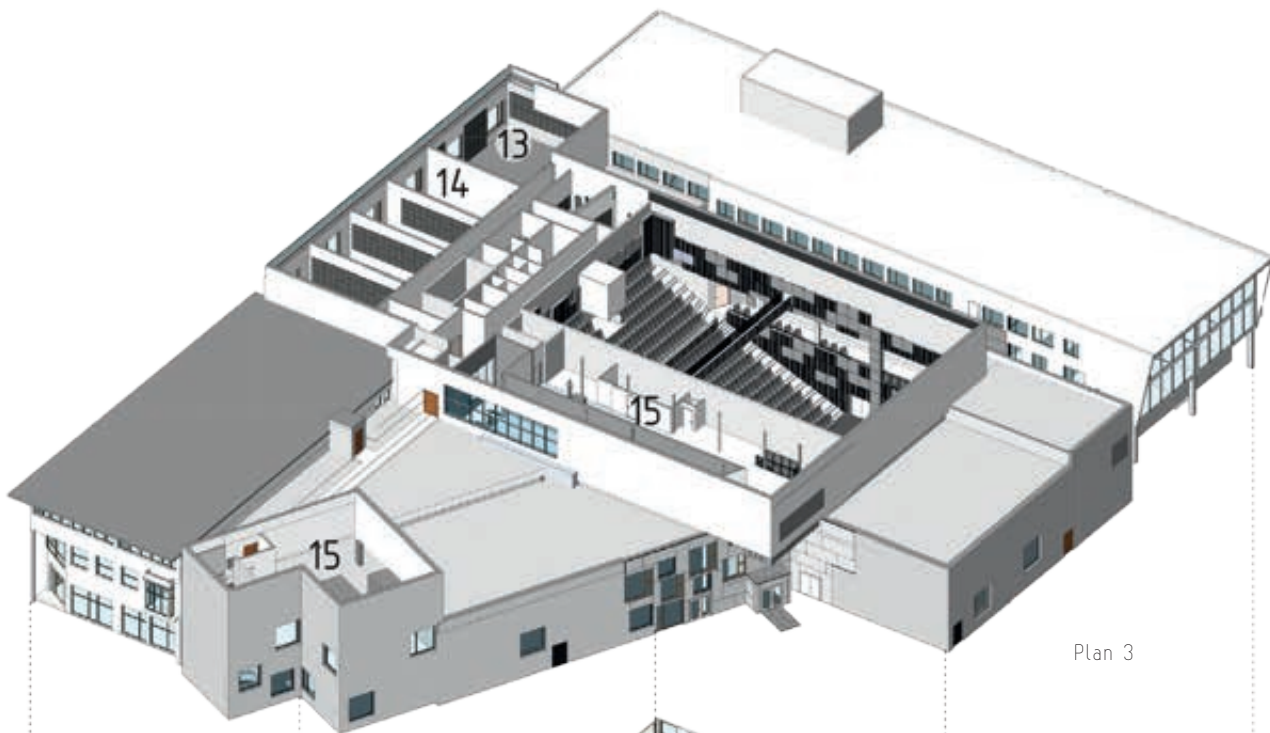
Fra vestibylen

Organisering – planer

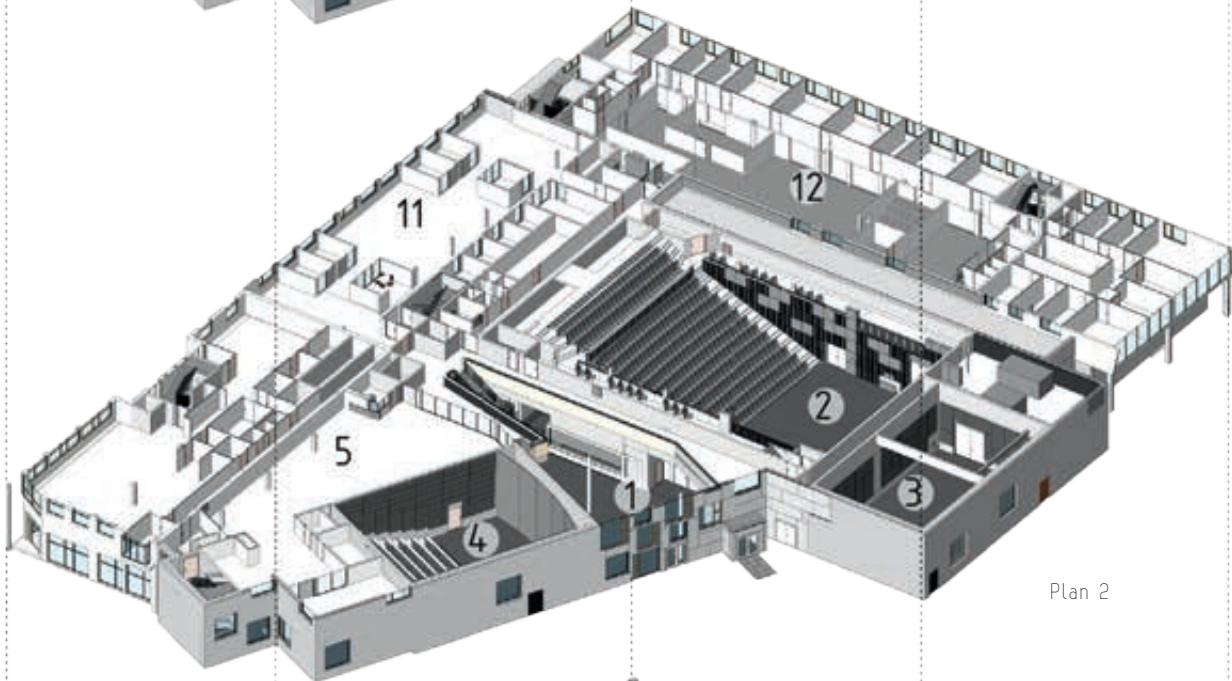
Kulturfabrikken skulle romme så å si alle kommunens kulturaktiviteter samt felles administrasjon. Funksjonene er lokalisert rundt et sentralt vestibyleområde som går over tre plan. Alle hovedfunksjoner henvender seg mot dette fellesrommet – biblioteket over to plan, den lille salen, stor sal for 500 personer, kino, galleri og kulturskole. Arealene er effektivt organisert i enkle volumer inn mot eksisterende bebyggelse og kvartalsavgrensing. Vestibylen er husets samlingspunkt og møteplass, med en kafé som følger husets åpningstider. I vestibylen kan det også enkelt etableres scener for mindre konserter e.l.

Etter en lang og god brukerprosess er programmet optimalisert og begrenset gjennom et bærende prinsipp om samarbeid av alle rom. Rommene er utformet på med dette for øyet, men med en hovedfunksjon for de fleste arealene. Den store salen har 485 plasser i sittende amfi, men fleksibilitet ved at amfiet er skyvbart. For variert bruk og aktivitet endres klang og akustiske forhold ved fysiske tiltak i tak og vegger. Kompakt baksceneareal og en black box (her blåboks) ligger tett innpå scenearealet. Biblioteket er organisert over to plan, begge henvender seg til og er del av vestibylen.

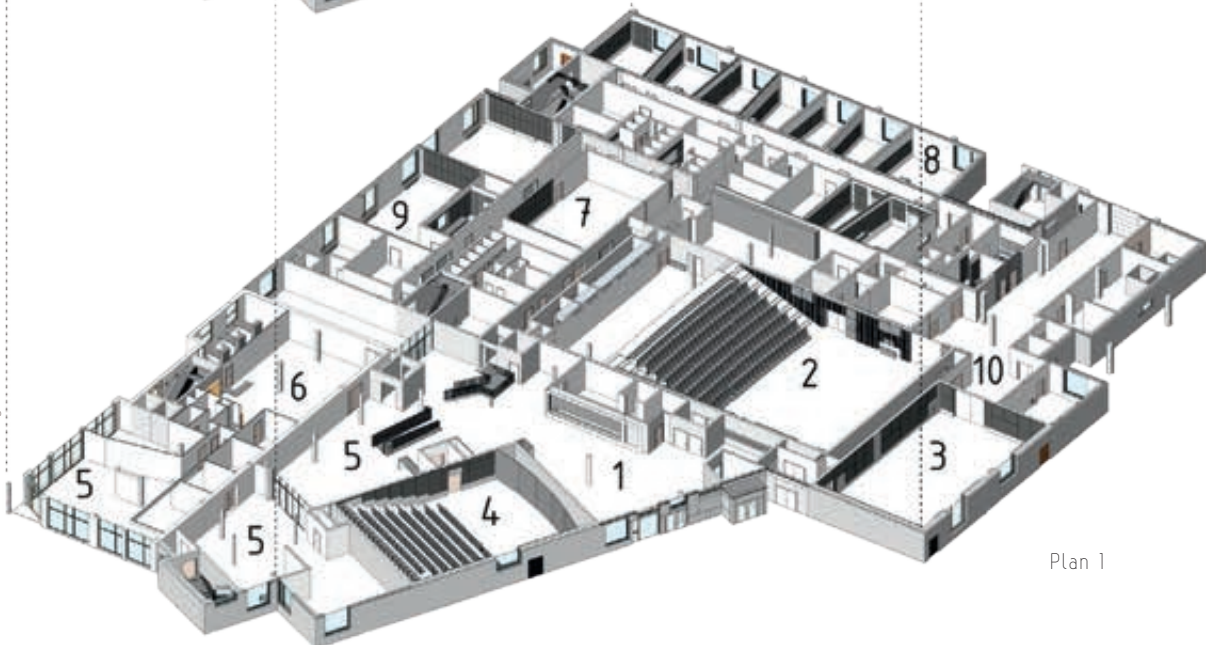

Plan 3

Plan 2

Plan 1

- 1 vestibyle.
- 2 storsal.
- 3 blåboks.
- 4 kino.
- 5 bibliotek.
- 6 Museum Nord
- 7 dramasal
- 8 kulturskole
- 9 aktivitetsrom
- 10 bakszene
- 11 administrasjon
- 12 Newton-rom
- 13 dansesal
- 14 malersal, voksenopplæring, aktivitetsrom
- 15 teknisk rom

Materialer

Materialbruk i alle rom har en robust men nøktern utførelse. De store salene er støpt i betong, mange mindre skillevegger er utført i limt blokk. Vegger i sal og vestibyle er kledd med overflatebehandlet finér.

Vi ønsket at fasadene skulle ha en base som knyttet hele kvartalet sammen. Store åpninger eksponerer Kulturfabrikkenes innhold. Vestibylen ligger med åpninger/vinduer ut mot kai og utsikt, og speiler aktivitetene inne i huset. Basen er robust, imøtekommende, holdbar og vakker over tid. Her er det valgt tegl med en overflate som også gir assosiasjoner til refleksjoner i havet. Murveggen har også historisk forankring til de gamle produksjonslokaler til Hermetikken.

Sortland valgte å 'farge byen blå' til millenniumsmarkeringen. Blåbyen, en idé fra kunstneren Bjørn Elvenes, er gjennomført i store deler av sentrum, i de fleste tilfeller ved at eksisterende bygninger er malt blå. Kommunen ønsker å videreføre blå farge også i nye bygninger. For Kulturfabrikken endte vi opp med en kledning av perforert og lakkert aluminium på øvre del, samt enkelte partier med en gjennomfarget komposittplate. Blåfargen er etter paletten til Blåbyen, men materialbruken har også assosiasjoner til hermetikk og fiskebollebokser.

Et stort felt på fondveggen mot Strandgata har kunstnerisk utsmykking av opphavsmannen til blåfargeprosjektet. Kommunen har med bidrag fra KORO i tillegg avsatt budsjett til flere kunstneriske utsmykninger i vestibyleområdet.

Om det blir bygget hotell ved Kulturfabrikken er usikkert, og dette preger gjennomføringen av utomhusarealene. Det er lagt opp til et kulturtorg med aktiviteter mellom disse bygningene samt en ny kaifront, men inntil videre gjennomføres bare etablering av nye flater i granitt inn mot bygningen.

Med Kulturfabrikken har kommunen gitt innbyggerne en god arena for kulturopplevelser, læring og en ny, viktig møteplass. Et innholdsrikt kulturhus gjennomført innenfor et nøkternt budsjett.

Fasade mot vest. Tegloverflatene gir assosiasjoner til refleksjoner i havet og har historisk forankring til Hermetikkens gamle produksjonslokaler. Blåbyen/Sortlands blå farge er videreført i kledningen av perforert og lakkert aluminium

LPO arkitekter er et aksjeselskap med 49 aksjonærer (partnere). Av totalt 64 ansatte er det 58 sivilarkitekter.

Våre fire hovedkompetanseområder:

- bygg og prosjektering
- plan og regulering
- programmering og annen rådgivning
- utstilling

Mange av våre oppdrag er resultat av vinnerprosjekter i arkitektkonkurranser. Kontoret har mottatt en rekke priser og utmerkelser for sine arbeidere. LPO feiret 50-årsjubileum i 2013.

www.lpo.no

Adresse:	Strandgata 1. 8400 Sortland
Tiltakshaver:	Kulturfabrikken Eiendom AS/Sortland kommune
Arkitekt:	LPO arkitekter AS
Utsmykning:	Bjørn Elvenes
RIB:	Hinnstein AS, Harstad
Entreprenører:	Sortland Entreprenør
Leverandører:	teglstein (ca 1600 m ²): Wienerberger lecablokker: Weber plasstøpt betong (ca 1600 m ³): Vesterålsbetong AS, Sortland betongelementer (2740 m ²): Nordland Betongelement AS, Kjøpsvik
Ferdigstilt:	oktober 2014
Areal:	6.300 m ²
Byggekostnad:	256 mill.

Bæresystem:	Bygget er direktefundamentert på søler. Storsal, Kinosal og Blåboks er i plaststøpt betong. Mellom disse er det bæresystem av stålsøyler, stålbjelker og prefabrikkerte hulldekker. Taket over Storsalen har stålfagverk med spenn 18,5 m. Takene over vestibyle og teknisk rom har etasjehøyt fagverk som krager ca 7 m ut over gårdsplassen.
Materialer:	Teglforblending 'Terca Bronsgroen' og perforerte aluminiumsplater i fasade. Mindre skillevegger innvendig er i limt lecablokk.